

Gomba Község Környezetállapot Jelentés

2020.

Bevezetés

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (továbbiakban: Kvtv.) rendelkezik az önkormányzatoknak a környezet védelmét szolgáló feladatairól. A Kvtv. 12. § (3) pontja szerint az önkormányzatok kötelesek a környezet állapotát és annak az emberi egészségre gyakorolt hatását figyelemmel kísérni. A 46. § (1) pont e) bekezdése kimondja, hogy a települési önkormányzat a környezet védelme érdekében elemzi, értékeli a környezet állapotát illetékességi területén, és arról szükség szerint, de legalább évente egyszer tájékoztatja a lakosságot. A Kvtv. a környezeti állapotértékelés pontos tartalmát nem szabályozza.

Gomba Község Önkormányzata a fentiek tekintetében elkészítette Környezetállapot Jelentését.

I.

A környezet bemutatása

a.) Elhelyezkedés - Domborzat:

Gomba község az Észak-Magyarországi-középhegység nagytájban, Cserhátvidék középtájban, Gödöllő-Monori-dombság kistájcsoportban és a Monor-Irsai-dombság kistájban helyezkedik el. Természeti adottságainak köszönhetően változatos domborzati formák színesítik, meredek lejtők, dombok. A lefolyó csapadék és az úthasználat hatásának köszönhetően a puha alapkőzetű löszdombok közé mély szurdokvölgyek vájódtak (Kis- és Nagy-Szurdik), melyeken ma is közlekedésre alkalmas út vezet keresztül.

Területének magassága 110 és 223 méter között változik, átlagosan 150 méter tengerszint körüli. A legmagasabb Tete, 223 méter, futóhomokkal borított kiemelkedés.

b.) Éghajlat:

Gomba éghajlata átmeneti az alföldi és a hegyvidéki között, amely páratlan növénytakasulások, jó természeti adottságokat eredményez. Jó bor- és gyümölcsstermő

vidék, a szántóföldi kultúrákban is gazdag. Az évi középhőmérséklet 10,2 C° körüli, az évi napfénytartam 1950 óra fölötti. Évi csapadékmennyisége 540-580 mm.

Gombai-tó

Fogható halak: ponty, amur, csuka, süllő, harcsa, keszeg, kárász, balin, busa, törpeharcsa, afrikai harcsa.

A település másik gyöngyszeme a Pest megye egyik legszebb horgásztavaként ismert Farkasdi-tó. A tavat 1970 előtt a Monori Állami Gazdaság hozta létre öntözés céljából. Előtte a területen rét-legelő volt. A hosszúkás formájú tavat erdő szegélyezi. Mélysége változó, a gát közelében, a legmélyebb pontjain a 4-5 métert is eléri. Vízterülete 16 hektár, vizét a Farkaspusztai-pataknak köszönheti. A horgásztóban megtalálható szinte az összes hazai fogható halfaj, de igen gazdag amur állománnyal büszkélkedhet a tulajdonos.

d.) Talaj:

A felszínt nagyobb részben lösz, illetve löszös homok, kisebb részben futóhomok fedi. A löszön csernozjom barna erdőtalajok és mészlepedékes csernozjomok képződtek. A csernozjom barna erdőtalajok mechanikai összetétele vályog, kisebb részeken homokos vályog. Vízgazdálkodásukra a közepes vízvezetőképesség jellemző, a mezőgazdasági termelés szempontjából jó minőségűek. A mészlepedékes csernozjom talajok szintén löszön képződtek. Megfelelő vízgazdálkodású, fel-színtől karbonátos, jó termékenységű, fizikai összetétel szerint vályog talajok.

e.) Botanikai jellemzés:

Gomba tájhasználatát elsősorban a löszhátakon elterülő szántóterületek jellemzik, valamint a település déli csücskében megbúvó nagyobb összefüggő szőlők és gyümölcsösök.

Növényföldrajzi szempontból a Pannonicum flóratartomány, Matricum flóraidékének nógrádi flórajárásához (Neogradense) tartozik. A Monor-Irsai-dombság löszhátaival, völgytalpait löszgyepekkel, löszcserjésekkel váltakozó lösztölgyesek borították, míg a

c.) Vízrajz:

Gomba területét a Gombai-patak szeli át, mely a Tápióba folyik. Maga a faluközpont is a patak völgyében helyezkedik el. A település a Duna és a Tisza vízgyűjtő területének határán található.

A település két horgásztónak is otthont ad. Egyik a település keleti határában található Gombai tó, mely típusát tekintve tározó, vízterülete 18,8 ha.

patakokat mocsárrétek és láperdők kísérték. A mezőgazdaság által nem hasznosított hegylábperemi löszgyepek és szálkaperjerétek (pl.: a gombai Várhegy) ritka, védett növényei a pusztai meténg, a selymes peremizs és a nagy ezerjófű.

A Gombai- és a Felsőfarkasdi-patakot mocsári növényzet és változó szélességű gyepsáv kíséri, melyet néhol fűzfacsoportok tarkítanak.

Gomba határában található egy hóvirágos, mely tél végén számos túrázónak ad kirándulási lehetőséget, páratlan szépségével.

hóvirágos

f.) Állatvilág:

A Gombai-patak mentén elterülő ex lege védett lápterület szintén országos természeti emlék, s egyben az országos ökológiai hálózat magterületeként kijelölt terület, mely fontos élőhely és fajmegőrzési génrezervátum.

Számos költő madárfajjal büszkélkedhet a település, köztük megtalálhatóak fokozottan védett fajok is, mint például a gyurgyalag. A löszfalak a partifecske fészkelő üregeinek ad otthont.

A védett emlősök közül a területen egyes denevér fajok, cickányok, pelék, menyét, és a hermelin is gyakran észlelhetők. Emellett őzekről, szarvasokról, valamint nyulaktól hangos az erdő. Nem ritka, hogy rókalyukra bukkannak a kirándulók.

Kétéltűek és hüllők közül gyakrabban megfigyelhető a vízisikló, a zöld és fűrgyík, a zöld leveli, és erdei béka, valamint a barna és zöld varangy. Emellett előfordul a területen a mocsári teknős.

A rovarokkal kapcsolatban elmondható, hogy megtalálható a nagy hőscincér, a szarvasbogár is, valamint számos lepkefajjal büszkélkedhet a település.

g.) Lakosság:

A település területe 39,71 km², amiből 284 hektár belterület. A központi belterületen kívül - három részletben - összesen 21,5 Ha belterülete van, Felsőfarkasdon, Alsófarkasdon és Tetepusztán, valamint 14,5 Ha üdülőterülete található a Gombai halastó partján.

Gomba az ősidők óta lakott hely, 2020-ra lakossága meghaladta a 3000 főt, ami évről évre folyamatosan növekszik.

A község lakásállománya az évek során egyenletes tempóban fejlődött, évről-évre épülnek új lakások, amiket csak új területek biztosításával lehet megvalósítani. A lakások nagysága az országos átlagnak megfelel, közművel való ellátottság tekintetében jónak minősül.

h.) A község belterülete

A falu történelmi központja a mai főtér a református és a katolikus templommal. Fésűsen beépített település, szerteágazó utcaszakaszokkal. Az utcarendszer kialakulásának fő tényezője a domborzat.

A belterület zöldterületekkel közepesen ellátott. Legjelentősebb a Kenyeres-kert és környezete, itt tanösvény, pihenőhelyek, sportpályák és játszótér került kialakításra.

A közintézmények növényzettel kellően ellátottak.

A falusias településképnek megfelelően a saját telkeken belül kertművelést folytatnak az ott élők.

II. Természet és tájvédelem

A község fő értéke az ökológiai folyosóként is szolgáló patak völgyek és a hozzájuk szorosan kapcsolódó területek.

a.) Országos jelentőségű védett terület:

A településen országos minőségű védett területként a Gombai-patak és mellékága, a Gombai-tó és a Tápió-Hajta TK közötti szakasz emelendő ki.

b.) Ex lege védett természeti terület:

A múlt század közepén, Kubinyi Ferenc ásatásai során feltárt, a falu szélén található ex lege védett földvár, a Várhegy, mely párkányzatának keleti oldala máig kivehető. A Gombai-patak mentén elterülő ex lege védett lapterület szintén országos természeti emlék. A területhez tartozó helyrajzi számok: 0279, 0280, 0273, 0270/5 d, 0291/10 f, g, 0289, 0291/9, 0377/1, 0377/2, 0376, 0374, 0378/1, 0378/2.

c.) Natura 2000 hálózat területei:

Gomba területének körülbelül 2%-a az európai jelentőségű Natura 2000területek, az Alsó-Tápió és patak völgyek elnevezésű HUDI 20050 jelű kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület része.

d.) Országos jelentőségű ökológiai hálózathoz tartozó természeti területek:

Az országos jelentőségű ökológiai hálózathoz tartozó védett láp, valamint védett földvár területére vonatkozóan a 1996. évi LIII. törvény rendelkezéseit kell figyelembe venni. A területhez tartozó helyrajzi számok: 0279, 0280, 0273, 0270/5 d, 0291/10 f, g, 0289, 0291/9, 0377/1, 0377/2, 0376, 0374, 0378/1, 0378/2.

A védett földvár területéhez tartozó helyrajzi számok: 0270/1, 0270/7 c, 321.

e.) Helyi jelentőségű védett természeti területek:

Helyi jelentőségű természetvédelmi területként, a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény előírásai szerint kell kezelni az alábbi területeket: 310, 311, 312 hrsz.-on a

Patay-kastély Gombai-patak menti területei, 315/1 hrsz-on a platánfacsoport, 505/2 hrsz.-on a vadgesztenyefasor, illetve a Gombai-patak Gombai-tó és a Tápió-Hajta Környéke Tájvédelmi Körzet közötti szakasza (0155, 0156, 0157, 0159/2, 0160, 0165/2, /3 hrsz-ú telkek) valamint a Várhegy területe (0270/1 hrsz-ú telek).

f.) Műemlékvédelem:

A közigazgatási területen az alábbi műemlékvédelmi épületek találhatók:

- Fáy kúria, mely ma a Községházának ad otthont
- Katolikus templom
- Református templom
- Bárczay kastély
- Patay kastély
- Perczel kúria.

III.

Levegőtisztaság, és zaj

A 4/2002 (X.7.) KvVM rendelet alapján az ország légszennyezettségét szempontjából zónákba sorolja. Gomba község a „10. Az ország többi területe” besorolású zónába tartozik, ami a legkevésbé szennyezett területi kategória. Általánosságban elmondható, hogy a levegőminőség jó. Minőségét leginkább az alternatív (vegyes, szén, fa) fűtési rendszerek, illetve a hulladékégetés befolyásolja.

A település zaj szennyezettség tekintetében szerencsésnek mondható. A településen a gépjárműforgalom, teherforgalom alacsony aránya jellemző a fő közlekedési utakon, mivel a község nem szolgál folyosóként nagyobb átmenő forgalom számára. Gomba községben vasútállomás nem található, a jelentősebb távolságban haladó vasútvonal zajterhelése határérték alatt van.

A területen a zajterhelési határértékek:

06:00-22:00 között 50 dB,

22:00-06:00 között 40 dB.

Üdülőterületen:

06:00-22:00 között 45 dB,

22:00-06:00 között 35 dB.

A település közigazgatási területén nem működik olyan telephely, ami jelentős zaj, illetve rezgéshatással járna.

IV.

Hulladékkezelés

a) Szolgáltatás

Gomba Község Önkormányzata a közigazgatási területén fekvő ingatlanok tulajdonosainál keletkező települési szilárd hulladék kezelésére kötelezően ellátandó közszolgáltatásként hulladékkezelési közszolgáltatást szervez és tart fenn. A hulladékszállítását, és a hulladék szakszerű feldolgozását a DTKH Nonprofit Kft. végzi.

A szolgáltatás kiterjed:

- a szolgáltató szállítóeszközéhez rendszeresített gyűjtőedényben, illetve műanyag hulladékgyűjtő zsákban, a közterületen, vagy ingatlanon

- összegyűjtött települési szilárd hulladék rendszeres begyűjtésére és elszállítására,
- az ártalmatlanítást szolgáló létesítmény, gépek, berendezések és épületek működtetésére, begyűjtőhelyek működtetésére
- Szelektív hulladékgyűjtés
A szolgáltató az elkülönítve elhelyezett hulladéktípusok (műanyag, fém, papír, üveg) begyűjtését megszervezi és a szolgáltatást folyamatosan ellátja.
- Biológiailag lebomló hulladékgyűjtés
A szolgáltató az elkülönítve elhelyezett biológiailag lebomló hulladékok begyűjtését megszervezi és a szolgáltatást folyamatosan ellátja.
- Lomtalanítás
A lomtalanítást a szolgáltató végzi évente kétszer alkalommal, külön díj felszámítása nélkül. A lomtalanítás során csak a lakóépületekben képződött és felhalmozódott települési szilárd hulladék szállítható el, ami nem fér el a rendszeresített gyűjtőedényzetben.
- Közterületek tisztántartása
Ezt a feladatot a GTÜ Közhasznú Nonprofit Kft. végzi. A forgalmasabb gyalogos közlekedési csomópontokon hulladékgyűjtő edényzetek kerültek kihelyezésre, melyet az önkormányzati dolgozók rendszeresen ürítenek, karban tartanak. Komoly problémát jelentenek az illegális hulladéklerakások, amelyek veszélyességükön túl a táji értéket is jelentősen rombolják.
- Speciális hulladékok
Az egészségügyi hulladékok előfordulása a háziorvosi, fogorvosi, védőnői szolgálathoz köthetően fordulnak elő, mely hulladékok kezelését a Nemzeti Hulladékgazdálkodási Koordináló és Vagyonkezelő Zrt., valamint Sapexpro Kft. végzi.
Az építési és bontási hulladékok elhelyezésére a DTKH Ceglédi telephelyén van lehetőség.
A használt sütőolaj, és zsiradék begyűjtését a Gombai Polgárőr Egyesülettel kötött megállapodás alapján a Polgárőrség szakszerűen elszállítja, és a megfelelő hasznosítónak, vagy ártalmatlanítónak átadja.

V.

Szennyvízelvezetés

A település szennyvízelvezetése és szennyvíztisztító rendszere Monor város szennyvíztisztító rendszerébe került integrálásra.

VI.

Nagyobb környezethasználó üzemek

Gomba külterületén több ipartelep és gazdasági létesítmény található. A telepek többnyire mezőgazdasági ágazatban működnek. Iparterületek létesítésénél elsődleges szempont kell, hogy legyen a belterülettől való megfelelő távolság biztosítása, mely a telep által generált környezetterhelésnek megfelelően kerül meghatározásra.

Fontosabb üzemek:

- Hunland Farm Kft.
- MOL gombai gyűjtőállomásai

Gomba, 2021. március 1.

Készítette:

Pirikisz Diána sk.
aljegyző